

ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΑ 182 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΘΑΝΟΥ-ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΥ.

Κυρίες και Κύριοι,

Πριν εισέλθω στο κυρίως θέμα της ομιλίας μου, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά για την παρουσία τους στην σημερινή επετειακή εκδήλωση του Αρείου Πάγου: Τον εκπρόσωπο του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών, Διευθυντή του ιδιαίτερου γραφείου του Αρχιμανδρίτη κ.κ. Χρυσόστομο και τους Μητροπολίτες Νικαίας κ.κ. Αλέξιο, και Πειραιώς κ.κ. Σεραφείμ, τον εκπρόσωπο του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων, Βουλευτή Κοζάνης κ. Θεοφύλακτο, τον Αναπληρωτή Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Δημήτριο Παπαγγελόπουλο, τον Υφυπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων κ. Μαυραγάνη, τον Πρόεδρο της Ένωσης Κεντρώων κ. Λεβέντη, τους Γενικούς Γραμματείς του Υπουργείου Δικαιοσύνης κ.κ. Σάρλη, Φυτράκη και Γιαννακάκη, την Γενική Γραμματέα του Γραφείου του Πρωθυπουργού κα Πεππέ και τις εκπροσώπους του Γραφείου του Πρωθυπουργού, Δημοσίων Σχέσεων κα Μπαδογιάννη και του Διπλωματικού Γραφείου κα Πορίχη, τον Πρόεδρο του ΣΤΕ κ. Σακελλαρίου, την Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου κα Θεοτοκάτου, την Γενική Επίτροπο των Διοικητικών Δικαστηρίων κα Φουντουλάκη, τον Αντεπίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου κ. Τόλη, τον επ. Πρόεδρο του Αρείου Πάγου κ. Κόκκινο και τον επ. Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Λινό, τον Αντιπρόεδρο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Σισιλιάνο, τους Προϊσταμένους των Δικαστηρίων και Εισαγγελιών Αθηνών και Πειραιά, τον Πρόεδρο και τον Γενικό Γραμματέα της Ένωσης

Εισαγγελέων Ελλάδος, τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά κ. Σταματογιάννη, την αντιπροσωπεία Δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Κύπρου, με επικεφαλής τον Πρόεδρο κ. Νικολάτο και τον Γενικό Εισαγγελέα κ. Κληρίδη, την Πρόεδρο του Διοικητικού Δικαστηρίου Λευκωσίας κα Παπαθωμά-Καλλιγέρου, την Αντιπροσωπεία Ανωτάτων Δικαστών από το Ακυρωτικό Δικαστήριο (Cour de Cassation) της Γαλλίας και από τη Γενική Εισαγγελία της Γαλλίας, την Αντιπρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Σλοβακίας, τον Πρόεδρο της Διεθνούς Ένωσης Δικαστών και τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Δικαστών. Τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Δημόπουλο, την Κοσμήτορα της Νομικής Σχολής Αθηνών κα Καλλινίκου, τους Καθηγητές της Νομικής Σχολής κ.κ. Φλογαΐτη, Τριανταφυλλάκη, Γέροντα και Παμπούκη, την Γενική Επιθεωρήτρια Δημόσιας Διοίκησης κα Παπασπύρου, τους εκδότες κ.κ. Αντώνιο και Ηλία Λιβάνη, τον Πρόεδρο και τον Γενικό Γραμματέα του Συλλόγου Δικαστικών Υπαλλήλων Αθηνών κ.κ. Αθανάσιο Κόκκινο και Σωτήριο Τριπολιτσιώτη. Επίσης τον επιχειρηματία ιδιοκτήτη του ξενοδοχείου ΧΙΛΤΟΝ Αθηνών κ. Αχιλλέα Κωνσταντακόπουλο για όλες τις διευκολύνσεις που μας παρείχε για τη διοργάνωση της εκδήλωσής μας και τέλος την Οργανωτική Επιτροπή: Την Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου Χρυσούλα Παρασκευά, τις Αρεοπαγίτες κ.κ. Στυλιανή Γιαννούκου, Ειρήνη Καλού, Παρασκευή Καλαϊτζή, τον Αρεοπαγίτη κ. Χαράλαμπο Μαχαίρα, την Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου κα Άννα Ζαΐρη, τις γραμματείες του Αρείου Πάγου κ.κ. Σταμούλα Ψύχα, Αικατερίνη Τσιώλη, Αγγελική Νικολάου και Ευαγγελία Κουνενού, για την πολύτιμη βοήθειά τους στη διοργάνωση της εκδήλωσής μας.

Ο ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ

Ο Άρειος Πάγος αποτελεί το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο της Χώρας. Στην Ελλάδα, μία χώρα με πανάρχαιο πολιτισμό, η δημιουργία του θεσμού του Αρείου Πάγου ανάγεται στην αρχαιότητα και συγκεκριμένα στην πόλη της αρχαίας Αθήνας, την πόλη όπου

κυρίως αναπτύχθηκε ο αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός σε όλους τους τομείς, στα γράμματα, στις τέχνες, στην φιλοσοφία και όπου γεννήθηκαν τα ιδεώδη του δημοκρατικού πολιτεύματος και της Δικαιοσύνης.

Ο 'Αρειος Πάγος στην αρχαιότητα .

'Αρειος Πάγος ονομαζόταν ο χαμηλός βραχώδης λόφος, στις παρυφές του υψηλότερου λόφου της Ακρόπολης των Αθηνών. Κατά την επικρατέστερη εκδοχή, έλαβε την ονομασία «'Αρειος», από τον θεό του πολέμου, τον 'Αρη και την ονομασία «Πάγος» από το «πεπηγός» το πετρώδες, το βράχο. Εκεί, σύμφωνα, με τη μυθολογία, δικάσθηκε, από τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου, ο Θεός 'Αρης, επειδή ο τελευταίος εφόνευσε τον βιαστή της θυγατέρας του, ο οποίος ήταν υιός του θεού Ποσειδώνα. Στον ίδια χώρο έγινε και η δίκη του Ορέστη, του υιού του βασιλιά Αγαμέμνονα, για το φόνο της μητέρας του Κλυταιμνήστρας και του εραστή της Αίγισθου. Επί της ενοχής του Ορέστη υπήρξε ισοψηφία στην απόφαση των Δικαστών του Αρείου Πάγου και τελικά ο Ορέστης αθώωθηκε με την ψήφο της Θεάς Αθηνάς, η οποία, κατά τη μυθολογία συνυπολογιζόταν προστιθέμενη στις αθωωτικές ψήφους.

Ο 'Αρειος Πάγος, από τους Μυθικούς ακόμη χρόνους, δηλαδή από την εποχή του Βασιλέα Κέκροπα (περί το 1500 π.Χ.) και κατόπιν του Θησέα ήταν το Ποινικό Δικαστήριο. Κατά την εποχή του Σόλωνα (6ο π.Χ. αιώνα) ο τελευταίος, μεταξύ των σημαντικών μεταρρυθμίσεων στο μέχρι τότε ισχύον πολίτευμα, ενισχύει τη δικαιοδοσία του Αρείου Πάγου, ο οποίος εκτός από τα δικαστικά καθήκοντα, αποκτά και διοικητικές εξουσίες και γίνεται το Ανώτατο Συμβούλιο της πόλεως, η 'Ανω Βουλή (η «εξ Αρείου Πάγου Βουλή»), της οποίας οι σημαντικότερες διοικητικές αρμοδιότητες ήταν το «νομοφυλακείν», δηλαδή η εποπτεία της λειτουργίας του πολιτεύματος και της εφαρμογής των νόμων.

Οι Δικαστικές Αρμοδιότητες του Αρείου Πάγου
κατά την Αρχαιότητα.

Όπως προαναφέρθηκε, ο Άρειος Πάγος ήταν ποινικό δικαστήριο, με κυριότερη δικαιοδοσία την εκδίκαση «φονικών δικών», εφόσον τα αδικήματα τελούνταν εκ προθέσεως και επιδιώκετο ο θάνατος άλλου, ανεξαρτήτως εάν τελικά είχε επέλθει ο επιδιωκόμενος θάνατος. Το χρονοδιάγραμμα της διαδικασίας ετηρείτο με αυστηρότητα και έτσι απεφεύγετο η καθυστέρηση της δίκης. Όποιος υπέβαλε καταγγελία φόνου (μηνυτής), εκκαλείτο από τον άρχοντα που προήδρευε του Δικαστηρίου του Αρείου Πάγου να επιβεβαιώσει ενόρκως την καταγγελία του και στη συνέχεια άρχιζε η προανάκριση, κατά την οποία εξετάζονταν ενόρκως οι μάρτυρες, συλλέγονταν τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία και φυλάσσονταν όλα σε χάλκινο κιβώτιο. Η προανάκριση δεν επιτρεπόταν να διαρκέσει περισσότερο από τρεις μήνες και η υπόθεση οριζόταν να δικασθεί τις τρεις τελευταίες ημέρες του τέταρτου μήνα. Κατά την πρώτη ημέρα της δίκης, ο μηνυτής ανέπτυσε τα επιχειρήματά του, για τη στήριξη της κατηγορίας και στη συνέχεια ελάμβανε το λόγο ο κατηγορούμενος, για να αποκρούσει την κατηγορία. Εάν ο κατηγορούμενος εκτιμούσε ότι δεν θα έπειθε το Δικαστήριο για την αθωότητά του, είχε το δικαίωμα, στο τέλος της συνεδρίασης της πρώτης ημέρας, να δηλώσει ότι θα εγκαταλείψει την πόλη των Αθηνών. Στην περίπτωση αυτή, δεν εδικαιούτο ποτέ πλέον να επανέλθει στην Αθήνα. Εάν δεν έκανε τη δήλωση «φυγής», η δίκη συνεχιζόταν κατά τη δεύτερη ημέρα, κατά την οποία οι αντίδικοι και οι συνήγοροί τους ανέπτυσαν τη δευτερολογία τους. Κατά την τρίτη ημέρα, το Δικαστήριο διασκεπτόταν και εξέδιδε την απόφασή του. Ο Άρειος Πάγος συνεδρίαζε στον ομώνυμο λόφο και «εν υπαίθρω», ώστε να μην βρίσκονται κάτω από την ίδια στέγη οι Δικαστές με τον

κατηγορούμενο, για να μην μεταδίδεται σ' αυτούς το μίasma του φονιά.

Κατά την **κλασσική περίοδο** (5^{ος} π.Χ. αιώνας) ο Περικλής περιόρισε τις αρμοδιότητες του Αρείου Πάγου μόνο στα δικαστικά καθήκοντα, αποστερώντας του τις διοικητικές αρμοδιότητες. Τα μέλη του Αρείου Πάγου ήσαν πρόσωπα ώριμης ηλικίας, ώστε να διαθέτουν γνώση και εμπειρία των ανθρώπινων πραγμάτων, είχαν διατελέσει προηγουμένως σε σημαντικές διοικητικές θέσεις, ώστε να είναι δοκιμασμένοι, και διέθεταν αδιαμφισβήτητο ήθος στη δημόσια και ιδιωτική ζωή τους. Και εάν κάποιος που δεν διέθετε το απαιτούμενο ήθος, κατόρθωνε να γίνει μέλος του Αρείου Πάγου ή θα προσαρμοζόταν με τους κανόνες της ηθικής ή διαφορετικά θα απεβάλλετο από τα λοιπά μέλη του. Έτσι ο Άρειος Πάγος απέκτησε μεγάλο κύρος και τα μέλη του απολάμβαναν την αναγνώριση, την εμπιστοσύνη και τον σεβασμό των πολιτών.

Οι αρμοδιότητες και το κύρος του Αρείου Πάγου διατηρήθηκε και κατά τη **Ρωμαϊκή περίοδο**, όταν η Αθήνα και η Ελλάδα γενικότερα κατακτήθηκε από τους Ρωμαίους και απετέλεσε επαρχία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Με την επικράτηση του Χριστιανισμού, ο Απόστολος Παύλος, φθάνοντας στην Αθήνα στα μέσα του 1^{ου} μ.Χ. αιώνα, ήλθε στο Βράχο του Αρείου Πάγου, για να διδάξει στους Αθηναίους το λόγο του Χριστού. Μεταξύ εκείνων που αποδέχθηκαν το λόγο του ήταν και ο Αρεοπαγίτης Διονύσιος, ο οποίος έγινε Μαθητής του Αποστόλου Παύλου και αργότερα ο πρώτος Επίσκοπος των Αθηνών. Ο Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης είναι ο πολιούχος Άγιος της πόλης των Αθηνών και ο προστάτης της Δικαιοσύνης και η ημέρα της εορτής του, στις 3 Οκτωβρίου, είναι και ημέρα εορτής της Δικαιοσύνης.

Κατά τη **Βυζαντινή περίοδο**, το κύρος και οι αρμοδιότητες του Αρείου Πάγου μειώθηκαν, και τελικά την εποχή του αυτοκράτορα Θεοδοσίου του Α', στα πλαίσια των διωγμών, κατά των Ελλήνων ειδωλολατρών, μεταξύ των οποίων ήταν και οι

Αθηναίοι, καταργήθηκε η εξ Αρείου Πάγου Βουλή, η οποία επί δέκα αιώνες ελάμπρυνε την πόλη και τη ζωή των Αθηναίων.

Ανασύσταση του Αρείου Πάγου

Έκτοτε, μετά πάροδο δέκα πέντε αιώνων, μετά την ανασύσταση του νεώτερου Ελληνικού Κράτους, ύστερα από την απελευθέρωση των Ελλήνων από την Οθωμανική αυτοκρατορία, η Ελληνική Πολιτεία, **κατά το έτος 1835**, ονόμασε το Ανώτατο Δικαστήριο 'Αρειο Πάγο, συνδέοντας έτσι τη νεώτερη Ελλάδα με την αρχαία Ελλάδα και θέλοντας έτσι να δείξει την εμπιστοσύνη και το σεβασμό της Πολιτείας προς το θεσμό της Δικαιοσύνης και προς το ρόλο των Δικαστών.

Ο Οργανισμός Δικαστηρίων του έτους 1834 προέβλεψε τη σύσταση Ανωτάτου Δικαστηρίου, του Αρείου Πάγου, ο οποίος με έδρα την Αθήνα, προϊστάτο όλων των Δικαστηρίων της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και αποτελείτο από έναν Πρόεδρο, έναν Αντιπρόεδρο, πέντε Δικαστές, έναν Εισαγγελέα και έναν Αντεισαγγελέα.

Ο νεοσύστατος 'Αρειος Πάγος άρχισε τις εργασίες του τον Ιανουάριο του 1835 και δημοσίευσε την πρώτη απόφασή του τον Μάιο του 1835. Ιδρύθηκε ως Ακυρωτικό Δικαστήριο, κατά το Γαλλικό Σύστημα, που στηρίζεται στην αυστηρή διάκριση μεταξύ του νομικού και του πραγματικού μέρους της υπόθεσης. Σύμφωνα με το σύστημα αυτό, ο σκοπός του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ως Ακυρωτικού είναι ο έλεγχος της ορθής ερμηνείας και εφαρμογής του νόμου από τα κατώτερα Δικαστήρια (δικαστήρια της ουσίας) και η εξασφάλιση με την νομολογία του, ενότητας και ομοιομορφίας στην εφαρμογή των νόμων.

Πρώτος Πρόεδρος του Αρείου Πάγου ήταν ο Χριστόδουλος Κλωνάρης, ο οποίος είχε σπουδάσει νομικά στο Παρίσι. Από την, κατά το έτος 1835, ανασύσταση του Αρείου Πάγου μέχρι σήμερα υπήρξαν 41 Πρόεδροι του Αρείου Πάγου, η ομιλούσα είμαι η 42^η και η 2^η γυναίκα Πρόεδρος του Αρείου Πάγου.

Σημερινή Κατάσταση

Ο Άρειος Πάγος, του οποίου έχω την τιμή να προΐσταμαι, συγκροτείται σήμερα από έναν Πρόεδρο, δέκα Αντιπροέδρους και εξήντα πέντε Δικαστές (Αρεοπαγίτες).

Λειτουργεί ως το Ανώτατο Όργανο απονομής της Δικαιοσύνης (Πολιτικής και Ποινικής) και ως όργανο Διοίκησης της Δικαιοσύνης. Οι Αρεοπαγίτες προάγονται στο βαθμό αυτόν από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, μεταξύ των Προέδρων Εφετών, που υπηρετούν σε όλα τα Εφετεία της Χώρας. Ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου και οι Αντιπρόεδροι, καθώς και ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου επιλέγονται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ο μιν Πρόεδρος επιλέγεται μεταξύ όλων των Αντιπροέδρων, καθώς και των Αρεοπαγιτών που έχουν τουλάχιστον τέσσερα χρόνια υπηρεσίας ως Αρεοπαγίτες, οι δε Αντιπρόεδροι μεταξύ των Αρεοπαγιτών που έχουν τουλάχιστον τρία χρόνια υπηρεσίας ως Αρεοπαγίτες.

Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει τις τοποθετήσεις, προαγωγές, μεταθέσεις και αποσπάσεις των Δικαστικών και Εισαγγελικών Λειτουργών όλων των βαθμών, μέχρι και το βαθμό του Αρεοπαγίτη, συγκροτείται από τον Πρόεδρο και τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, οι οποίοι αποτελούν τα σταθερά μέλη του, ενώ τα υπόλοιπα μέλη αυτού (Αντιπρόεδροι, Αρεοπαγίτες και Αντεισαγγελείς), ορίζονται με κλήρωση, μεταξύ των μελών του Αρείου Πάγου και της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, για θητεία ενός έτους.

Οι Έλληνες Δικαστές απολαμβάνουν λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας, όπως ορίζει το άρθρο 87 του Ελληνικού Συντάγματος. Έχουν επίγνωση της σπουδαιότητας και της βαρύτητας των καθηκόντων τους, τα οποία ασκούν με ευσυνειδησία, με σοβαρότητα και με αντικειμενικότητα και πνεύμα ανεξαρτησίας

και έχουν, στη συντριπτική πλειοψηφία τους την αναγνώριση, το σεβασμό και την εμπιστοσύνη των πολιτών.

Θα ήθελα να κλείσω την ομιλία μου λέγοντας ότι αποτέλεσε για μένα ιδιαίτερη τιμή η επιλογή μου ως Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου, του οποίου προΐσταμαι τα δύο τελευταία χρόνια. Και επίσης αισθάνομαι τιμή και υπερηφάνεια διότι αξιώθηκα να υπηρετήσω την Ελληνική Δικαιοσύνη επί σαράντα δύο έτη, από το έτος 1975, όταν εισήλθα στο Δικαστικό Σώμα, ως νεαρή Πάρεδρος, μετά από εξετάσεις, ύστερα από την αποφοίτησή μου από τη Νομική Σχολή Αθηνών.

Σας ευχαριστώ όλους θερμά για τη στήριξη, για την αγάπη και για την εκτίμηση με την οποία με περιβάλατε, την οποία ομοίως σας ανταποδίδω.

Σας ευχαριστώ πολύ.